

מהפכת הבנייה ירוקה מתחילה בערים

הערים הגדולות בישראל מתחברות למודל בין-לאומי, הקובע כי הערים הן הזירה המרכזית בה יזכרע הקרב על האקלים והשפעותיו, מה שהופך אותן לשחקן המשמעותי ביותר בבניית החוסן החברתי, הכלכלי והסביבתי של המין האנושי

מאת: עו"ד איתן אטיה

בינואר 2014 עומדת להתחולל בישראל מהפכה בתחום התכנון העירוני, עם כניסתה לתוקף של החלטת 15 הערים הגדולות, לפיה כל פרויקט בנייה חדש יידרש לעמוד בדרישות התקן הישראלי לבנייה ירוקה. ההחלטה, שתיושם באופן הדרגתי, תחול בשנה הראשונה על בניינים רבי קומות (15 קומות ומעלה) ובשנה שלאחריה על כל מבנה מארבע יחידות דיור ומעלה. אימוץ התקן כמדיניות עירונית מחייבת יעמיד את ישראל בחזית ההתמודדות העולמית עם משבר האקלים ועם האתגרים החדשים של מרחב החיים העירוני.

ההחלטה מהווה אבן דרך מרכזית בתהליך רב-שנתי של יישום אמנת האקלים של פורום ה-15, עליה חתמו בשנת 2008 הערים הגדולות בישראל. יישום האמנה הניע תהליך עומק, שתכליתו לשנות את התפיסה האורבנית בנושאי סביבה וקיימות בישראל.

הסיבה המרכזית לפליטת גזי חממה בערים היא צריכת חשמל במבנים. ההערכה היא שבאמצעות הטמעת סטנדרט של בנייה ירוקה ניתן יהיה להפחית באופן דרמטי את הצריכה האנרגטית בערי ישראל ולהפחית את פליטת גזי החממה

כחלק מאותו תהליך, קיימו בשנים האחרונות ערי האמנה סקרי מזהמים מהם עולה, כי כמובן שמעבר לכך, יש לבנייה ירוקה יתרונות רבים בהיבטים נוספים, בראשם- בריאות, חיסכון כלכלי, התאמה למציאות האקלימית, שיפור איכות חיים ועוד. התייחסות לכל אלה היא צעד הכרחי בדרך להפיכת ערי ישראל ל"ערים חסונות".

אתגרים סביבתיים וחברתיים

"ערים חסונות" הינו מושג המפתח בתכנון בר-קיימא. כיום רווחת ההכרה, כי האורבניזציה היא עקרון היסוד המאפשר למיין האנושי להתמודד עם משבר האקלים ועם משבר המשאבים. אלא שריכוז האוכלוסייה יוצר אתגרים מיוחדים ופגיעות מיוחדות. הצפה כתוצאה משינויי משטר הגשמים (אירועי גשם תכופים פחות ואלמים יותר), גלי חום או קור קיצוניים, רוחות עזות - כולם אירועים שתכיפותם הולכת וגוברת בעקבות משבר האקלים - יכולים להסתיים בתוצאות פשוטות יחסית כל עוד הם מתרחשים באזור מיושב בדלילות. בעיר יכולים אירועים דומים לעורר תגובת שרשרת, שתשפיע על חייהם של מיליונים, עד כדי אסון לאומי וגלובלי.

תהליך יישום אמנת האקלים מחבר את הערים בישראל למודל בין-לאומי, הקובע כי הערים הן הזירה המרכזית בה יזכרע הקרב על האקלים והשפעותיו, מה שהופך אותן לשחקן המשמעותי ביותר בבניית החוסן החברתי, הכלכלי והסביבתי של המין האנושי. על העיר החסונה לדעת לא רק להתמודד עם אסונות ועם עלות המשאבים הגדלה, אלא גם להתנהל בחסכנות ובתבונה, לפלוט מינימום של גזי חממה, לצמצם למינימום את מידת הרעילות באוויר, במזון ובמים, ואף לעמוד באתגרים חברתיים, כמו התפרקות הלכידות החברתית, אבטלה, מתיחויות פוליטיות ואתניות ועוד.

ישראל הצפופה ומעוטת השטחים הפתוחים צריכה לאמץ בחום את מודל העיר החסונה - שם טמון פוטנציאל הצמיחה הכלכלי והחברתי הגדול ביותר.

הכתב הוא מנכ"ל פורום ה-15